

VUODEN 2026 TALOUSARVION LAADINTAOHJEET

1. Kuntalaki ja talousarvion sitovuus

Kuntalain talousarvio- ja -suunnitelmasäännöksiä tarkoituksena on varmistaa kunnan tehtävien ja talouden oleminen kestäväällä pohjalla ja tasapainossa. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoidut talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä toimintaympäristön muutokset.

Kunnan ja kuntayhtymän taloutta koskevat säännökset on koottu kuntalain (410/2015) 110 – 120a pykäliin. Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus ja jokainen hallintokunta omalla toimialueellaan. Toimialajohtajat vastaavat siitä, että vastuualueensa käyttötalouden talousarvioehdotus valmistuu ja käsitellään lautakunnissa ohjeessa esitetyssä aikataulussa.

2. Aikataulu ja suunnitelman sisältö

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuustoon nähden sitovat erät merkitään selkeästi talousarvioon. Kunnanvaltuusto hyväksyy merkittävien projektien ja investointien meno- ja tuloarviot projekti- tai hankekohtaisesti.

Kunnanhallitus: Talousarvioraami 2026 ja laadintaohteet **18.8.2025**

Lautakunnat: Talousarvioehdotus **9.10.2025 mennessä**

Toimialojen esitykset käsitellään kunnanjohtajan kanssa ennen kunnanhallituksen käsittelyä **lokakuussa** myöhemmin ilmoitettavan aikataulun mukaisesti.

Investointiesitykset

Tekninen toimiala toimittaa rakentamiseen liittyvät investointihanketiedot erillisillä Exceleillä talouspäällikölle koko kunnan osalta. Muut kuin rakentamiseen liittyvät investointiesitykset kunkin toimiala käsittelee omissa lautakunnissaan. Näistä esityksistä toimitetaan tiedot taloushallintoon talousarvioesityksen yhteydessä.

Kunnanhallitus:

Veroprosentit, esitys valtuustolle	27.10.2025
Kunnanjohtajan talousarvioesityksen käsittely ja talousarvioesitys valtuustolle	27.10.2025

5

Kunnanvaltuusto:

Veroprosentit	10.11.2025
Talousarvio	10.11.2025

Strategia ja toiminnalliset tavoitteet

Kunnanvaltuusto hyväksyi 28.11.2022 Pöytyän kunnan kuntastrategian vuosille 2023–2028, Pöytyä – vastuullinen kasvukunta. Strategian tavoitteita ja toimenpiteitä täsmennetään ja aika-taulutetaan talousarvion yhteydessä. Kullekin vuodelle lautakunta valitsee kärkihankkeet.

Strategian painopisteet ovat:

- I. Elinvoiman edistäminen
- II. Hyvinvoinnin lisääminen
- III. Vastuullinen taloudenhoito ja päätöksenteko

Kunnan arvot ovat: Turvallisuus, Osaaminen ja Rohkeus

Vuoden 2026 toiminnalliset tavoitteet johdetaan strategiasta ja hyväksytyistä arvoista.

3. Arvioitu tulo- ja menokehitys 2026

Sotekiinteistöjen yhtiöittämisellä tulee olemaan suuri vaikutus käyttötalouden tuloihin ja menoihin. Yhtiöittämistä on valmisteltu, mutta tässä vaiheessa selvitysten ollessa kesken etenkin Hyvinvointialueen puolelta, on vaikea lähteä laatimaan raamia vajavaisten tietojen perusteella. Koska yhtiöittämisen budjettivaikutuksen arvioidaan olevan bruttona useita miljoonia, eikä nettovaikutusta olisi tässä vaiheessa pystytty tarpeeksi tarkkaan arvioimaan, sotekiinteistöjen yhtiöitysvaikutus otetaan huomioon, kun selvitykset ja sopimukset on selkeästi selvillä tarkkoine kustannusvaikutuksineen.

Talousarvioraami on laadittu nykyisellä veroprosentilla.

Vuoden 2026 talousarvioon lasketun tuloslaskelman raamin mukaan tilikauden tulos olisi käytännössä +- nolla, kuten myös tilikauden ylijäämä. Vuoden 2026 vuosikate on 2,2 milj. euroa, joka kattaa poistot. Vuosikatteella mitataan tulorahoituksen riittävyyttä menoihin perusoletuksena, että se on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Tulos määräytyy vuosikatteen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotuksena.

Vuoden 2025 verotulojen ja valtionosuuksien arviointiin on käytetty Kuntaliiton elokuussa päivitettyä kuntakohtaista veroennustekehikkoa. Vuoden 2026 verotulojen ennustetaan nousevan vuoden 2025 talousarvion tasolle, joka ei kuluvana vuonna tule kuitenkaan toteutumaan. Ennusteissa pyritään huomioimaan varovaisuuden periaatetta. Valtionosuuksien uudistaminen on edelleen käynnissä, mutta Pöytyän osuus tulee laskemaan olemassa olevien laskelmien mukaan lähes puoli miljoonaa euroa, joka on huomioitu TA 2026 raamiversiossa.

Toimialojen talousarvioehdotusten tulee pohjautua laadittuun kehykseen siten, että tehtävien nettomenot ovat kehyksen rajoissa. Kustannustason muutokset tulee kattaa harkinnanvaraisia menoja vähentämällä. Uusien virkojen tai toimien perustamisessa tulee käyttää harkintaa ja niistä on tehtävä selkeä esitys perusteluineen ja kustannusvaikutuksineen esitystä tehtäessä.

4. Talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatiminen**Rakenne**

Talousarvio laaditaan kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvioasetelman mukaisesti. Talousarvio käsittää siten yleisen osan, käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoituslaskelmaosat.

Asukaslukuennuste

Tunnuslukuja laskettaessa käytetään väestöennusteena
 vuonna 2026: 8 000
 vuonna 2027: 7 950
 vuonna 2028: 7 900

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma laaditaan käyttötalousosan meno- ja tuloarvioiden sekä suunnitelmapoistojen perusteella. Tuloslaskelma laaditaan sekä sisäiset erät huomioon ottavana että ilman sisäisiä eriä.

Investointiosa

Investointiosa sisältää talousarviovuoden sekä suunnitelmavuosien investointisuunnitelmat sisältäen niitä koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot sekä niiden jaksottumisen investointimäärärahoina suunnitteluvuosille sekä investointeihin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Investointiosan määrärahoilla hankittavaa pysyviin vastaaviin sisältyvää omaisuutta on kunnan toiminnassa useampana kuin kahtena tilikautena käytettäväksi hankittu omaisuus. Pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen hankinta-arvoon luetaan sen hankintameno sekä kuljetuksista ja asennuksista ja muista vastaavista toimenpiteistä aiheutuneet menot (koulutusmeno ei ole investointimeno).

Pysyviin vastaaviin luetaan myös ensikertainen kalustaminen. Pysyvien vastaavien hankintamenot kirjataan niiden taloudellisena pitoaikana kuluksi tuloslaskelmassa poistosuunnitelman mukaisesti.

Investoinniksi lasketaan yli 10.000 euron uudisrakennus- ja peruskorjausinvestoinnit sekä kalustohankinnat tai muu pitkävaikutteinen meno. Investoinniksi voidaan lukea myös hanke, joka on luonteeltaan investointi (esim. yhteistyökumppanin investointeihin osallistuminen). Investointimäärärahat ovat sitovia hanke- tai hankeryhmäkohtaisesti. Investointiosassa kohteille myönnetty määrärahat ovat irtaimistomäärärahojen osalta toimialakohtaisesti ja rakentamismäärärahojen osalta hankeryhmittäin nettomääräisinä valtuustoon nähden sitovia. Kun hankkeen toteutus ajoittuu useammalle vuodelle, on sitovuustasona hankkeen kokonaiskustannusarvio. Investointiosan määrärahat esitetään ilman arvonlisäveroa.

Investointiosan laadinnan pohjana on hyväksytyn taloussuunnitelman investointiohjelma.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa käyttötalouden ja investointien vaikutus kunnan rahoitusasemaan esitetään kassavirtalaskelman muodossa. Rahoituslaskelmassa huomioidaan vain ulkoiset erät.

4. Henkilöstömenojen budjetointi

Vuoden 2026 ohjeellisessa kehyksessä on huomioitu KVTES:n ja OVTES:n ja teknisen sopimuskorotukset vuoden 2026 loppuun asti. Virka- ja työehtosopimusten korotukset vuodelle 2026 sisältyvät siis annettuun kehykseen. Palkkoihin vuonna 2026 vaikuttavat sopimuskorotukset ovat yhteensä 4 %, kun huomioidaan paikalliset erät ja yleiskorotukset 2,5 % molempina vuosina korotusajankohta koko vuodelle jaettuna (1.10.2025 ja 1.8.2026).

Palkkojen sivukulut vuodelle 2026

Sosiaaliturvamaksu	1,30
Työttömyysvakuutusmaksu	1,79
Tapaturmavakuutusmaksu	0,40
KuEL-työeläkemaksu + taloudellinen tuki	16,94
VaEL Opettajien eläkevakuutusmaksu	16,64

Sivukulujen %-osuuksia tarkistetaan, kun vuoden 2026 tiedot tarkentuvat loka-marraskuussa. Budjetointiohjelmassa on erikseen määritelty asetuksissa sivukuluprosentit, jotka järjestelmä laskee automaattisesti.

5. Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamisaikataulu on seuraava:

Sisäiset vuokrat, kunnossapito	Tekninen -> toimialat (hyväksyntä)	25.8. mennessä
Sisäinen vesi, jätevesi	Tekninen -> toimialat (hyväksyntä)	25.8. mennessä
Sisäiset kuljetuspalvelut	Kuljetus -> Ruokapalvelut	25.8. mennessä
Henkilöstömäärät ja kustannuspaikat	Toimialat tarkistavat	22.8. mennessä
Henkilöstömenot ohjelmaan	Taloushallinto	29.8. mennessä
Sisäiset erät ohjelmaan	Taloushallinto	5.9. mennessä
Toimialojen talousarvioluvut ohjelmaan. Tämän jälkeen talousarvioluvut siirretään keskitetysti suunnitelmavuosille. Toimialat tekevät tarvittavat muutokset suunnitelmavuosille ennen lautakuntakäsittelyä.	Toimialat	29.9. mennessä

Talousarviosuunnittelu tehdään **Accuna-ohjelmalla**. Suunnitteluohjelman käyttöön liittyvät pyynnot pääkirjanpitäjälle anne.jarvinen@poytya.fi.

Pöytyällä 14. päivänä elokuuta 2025

PÖYTYÄN KUNNANHALLITUS

Mika Joki
kunnanjohtaja

Juho Kaituri
talouspäälikkö

LIITTEET

Liite 1 Talousarvioraami 2026

Liite 2 Talousarvioketys toimialoittain 2026

Liite 1

Talousarvioraami 2026

	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	Ennuste 2025	RA 2026
Myyntituotot	2 721 581	2 396 150	2 396 150	2 600 000	2 685 000
Maksutuotot	298 086	359 500	359 500	350 000	350 000
Tuet ja avustukset	755 404	625 086	625 086	650 000	671 000
Muut toimintatuotot	4 091 124	3 029 200	3 029 200	3 200 000	3 200 000
TOIMINTATUOTOT	7 866 195	6 409 936	6 409 936	6 800 000	6 906 000
Henkilöstökulut	-15 651 654	-16 598 442	-16 598 442	-16 000 000	-15 329 000
Palvelujen ostot	-6 192 226	-7 556 563	-7 556 563	-7 500 000	-9 000 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 123 184	-3 116 250	-3 116 250	-3 000 000	-2 950 000
Avustukset	-1 972 482	-2 177 540	-2 177 540	-2 000 000	-1 977 000
Muut toimintakulut	-2 357 442	-1 769 650	-1 769 650	-2 200 000	-2 100 000
TOIMINTAKULUT	-29 296 988	-31 218 445	-31 218 445	-30 700 000	-31 356 000
TOIMINTAKATE	-21 430 793	-24 808 509	-24 808 509	-23 900 000	-24 450 000
Verotulot	17 406 367	17 869 000	17 869 000	17 365 757	17 650 000
Valtionosuudet	9 371 164	9 398 798	9 398 798	9 386 672	8 850 000
Rahoitustuotot ja -kulut	240 819	42 500	42 500	166 170	150 000
VUOSIKATE	5 587 557	2 501 789	2 501 789	3 018 599	2 200 000
Poistot ja arvonalentumiset	-2 907 086	-2 477 504	-2 477 504	-2 255 126	-2 200 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	2 680 471	24 285	24 285	763 473	0
Varausten ja rahastojen muutos	74 863	75 628	75 628	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	2 755 334	99 913	99 913	763 473	0

Liite 2

Talousarviokehys toimialoittain 2026

Talousarviokehys	TP 2024	TA 2025	RA 2026	Muutos % TP24/TA25	Muutos % TA25/RA26
TARKASTUSLAUTAKUNTA					
Toimintamenot, ulkoiset	-28 022	-25 000	-30 000	-10,8	20,0
Netto, ulkoiset	-28 022	-25 000	-30 000	-10,8	0,0
KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	44 316	25 000	0	-43,6	-100,0
Toimintamenot, ulkoiset	-43 248	-37 667	-1 000	-12,9	-97,3
Netto, ulkoiset	1 068	-12 667	-1 000	-1 286	-92
KUNNANHALLITUS					
Toimintatulot, ulkoiset	420 314	264 000	300 000	-37,2	13,6
Toimintamenot, ulkoiset	-2 990 883	-4 086 075	-4 145 000	36,6	1,4
Netto, ulkoiset	-2 570 569	-3 822 075	-3 845 000	48,7	0,6
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	1 696 714	1 469 196	1 600 000	-13,4	8,9
Toimintamenot, ulkoiset	-15 944 229	-16 983 377	-18 150 000	6,5	6,9
Netto, ulkoiset	-14 247 515	-15 514 181	-16 550 000	8,9	6,7
YHTEISÖLLISYYSLAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	215 180	175 340	175 000	-18,5	-0,2
Toimintamenot, ulkoiset	-838 588	-1 021 255	-960 000	21,8	-6,0
Netto, ulkoiset	-623 408	-845 915	-785 000	35,7	-7,2
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
Toimintatulot, ulkoiset	5 489 671	4 476 400	4 831 000	-18,5	7,9
Toimintamenot, ulkoiset	-9 452 020	-9 065 071	-8 070 000	-4,1	-11,0
Netto, ulkoiset	-3 962 349	-4 588 671	-3 239 000	15,8	-29,4
KAIKKI YHTEENSÄ					
Toimintatulot, ulkoiset	7 866 195	6 409 936	6 906 000	-18,5	7,7
Toimintamenot, ulkoiset	-29 296 990	-31 218 445	-31 356 000	6,6	0,4
TOIMINTAKATE	-21 430 795	-24 808 509	-24 450 000	15,8	-1,4